

Семінарське заняття 5.

Розділ 2. Цивільне право. Особлива частина

Тема 2.2. Право інтелектуальної власності

Тема: Види права інтелектуальної власності (авторське право та суміжні права; право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок; право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників, цивільного обороту товарів і послуг; право інтелектуальної власності на наукові відкриття, раціоналізаторські пропозиції, селекційні досягнення та інші об'єкти інтелектуальної власності).

Мета: розкрити сутність права інтелектуальної власності

Шановні студенти, Вам необхідно пройти тест за посиланням, яке буде надано під час відеоконференції

План

1. Поняття та загальна характеристика авторського права та суміжні права.
2. Право промислової власності.
3. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як об'єкт права інтелектуальної власності
4. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

Ключові поняття та категорії: інтелектуальна власність, інноваційна діяльність, юридичний підхід, комплексний підхід. промислова власність, авторське право, суміжні права, охорона та захист прав інтелектуальної власності, забезпечення прав інтелектуальної власності.

Реферати

1. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
2. Система державної охорони та захисту права інтелектуальної власності
3. Дослідження сутності інтелектуальної власності в сучасних умовах

Запитання і завдання для активізації пізнавальної діяльності студентів

1. Визначте поняття права інтелектуальної власності.
2. Визначте співвідношення права інтелектуальної власності із правом власності на річ.
3. Назвіть основні види права інтелектуальної власності.
4. Визначте співвідношення авторського права та патентного права.
5. Протягом якого строку діє авторське право?
6. Що таке суміжні права? Їхні основні ознаки.
7. Що таке співавторство? Назвіть права та обов'язки співавторів.
8. Що таке авторський договір? Його основні види.
9. Поняття права промислової власності?
10. Що відноситься до джерел права промислової власності?
11. Які ви знаєте об'єкти права промислової власності?
12. Хто є суб'єктом права промислової власності?
13. Дайте характеристику етапів отримання патенту?

Завдання 1. Розташуйте об'єкти інтелектуальної власності у відповідності до їх належності: а) промислові зразки; б) літературні твори; в) винаходи; г) художні твори; д) комп'ютерні програми; е) компіляції даних (бази даних); є) раціоналізаторські пропозиції; ж) адаптації творів; з) виконання; и) породи тварин; і) фонограми; й) аранжування; к) відеограми; л) передачі (програми) організацій мовлення; м) сорти рослин; н) наукові відкриття; о) переклади; п) корисні моделі; р) компоновання (топографії) інтегральних мікросхем; с) комерційні найменування; т) торговельні марки; у) адаптації; ф) географічні зазначення; х) комерційні таємниці, ц) фотографії

Об'єкти суміжного права	Об'єкти авторського права	Об'єкти промислової власності	Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Завдання 2. Знайдіть вірні визначення:

1.	Плагиат	А.	Поглинання (захоплення) одного суб'єкта господарювання або його власності іншим
2.	Піратство	В.	Підробка; порушення авторського і суміжних прав у результаті відтворення і розповсюдження чужого твору, порушення виключного права патентовласника, несанкціоноване використання товарних знаків
3.	Патентний троллінг	С.	Копіювання даних з носія аудіо-, відеоінформації у файл
4.	Промисловий шпіонаж	Д.	Створення звукових доріжок, в яких відсутні оригінальні голоси (аматорський дубляж)
5.	Контрафакція	Е.	Протизаконна діяльність, що полягає у реєстрації, використанні та пропонуванні до продажу доменного імені із несумлінним наміром отримати прибуток від паразитування на гудвілі або торговельній марці, яка належить іншій особі
6.	Кіберсквотинг	Ф.	Незаконне комерційне або некомерційне використання та розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності би згоди правовласника
7.	Кіберзлочинність	Г.	Практика агресивного патентного переслідування в корпоративному середовищі
8.	Рейдерство	Н.	Недозволене запозичення, відтворення чужого літературного, художнього або наукового твору (чи його частини) під своїм іменем або псевдонімом, не сумісне з творчою діяльністю та нормами моралі та закону, що охороняє авторське право
9.	Ріппінг	І.	Незаконне, таємне або силове вилучення інформації, застосування якої приносить економічні вигоди

10.	Фендаб	Л.	Незаконна, неетична заборонена поведінка, що стосується автоматизованої обробки або передачі даних
-----	--------	----	--

Рекомендована література:

1. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
2. Світличний О. П. С24 Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
3. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. А 41 Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової- Собакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.
4. Інтелектуальна власність: навчально-наочний посібник / О. В. Іванюк, І48 І. Л. Литвинчук. – Житомир: В. Б. Котвицький, 2014. – 163 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

До першого питання. Розкриваючи перше питання слід почати з того, що одним із видів інтелектуальної діяльності є створення об'єктів духовної творчості, які охороняються авторським правом. Методи, форми духовної творчості можуть бути різноманітними. Але спільним між ними є те, що вони завжди є результатом творчого процесу. До духовної творчості належить діяльність зі створення творів літератури, науки, мистецтва.

Висвітлюючи дане питання потрібно зосередити увагу на понятті, завданні та джерелах авторського права.

Також потрібно розкрити об'єкти та суб'єкти авторського права. Об'єктом авторського права є твір науки, літератури і мистецтва, виражений у будь-якій об'єктивній формі. Твір – це результат творчої праці автора, комплекс ідей, образів, поглядів тощо. Також варто зазначити перелік об'єктів авторського права (стаття 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон)) та визначити їх загальні ознаки.

Окремо слід зупинитися на категоріях творів які не визнаються об'єктами авторського права.

Розкриваючи суб'єктів авторського права потрібно дати аналіз їх видам. Дослідити поняття співавторство та правонаступництво, навести сучасні приклади.

Обов'язково потрібно зупинитись на строці дії авторського права.

Розкриваючи таке поняття, як зміст авторського права, потрібно зазначити, що автору у зв'язку зі створенням і використанням будь-якого твору науки, літератури або мистецтва належать: 1) особисті немайнові права; 2) майнові права. А також дослідити нове виключне право – право слідування, яке введено Законом України «Про авторське право і суміжні права».

При розкритті суміжних прав потрібно зазначити, що вони безпосередньо пов'язані з авторськими правами, саме тому вони називаються суміжними і охороняються одним Законом. Також визначити, що це поняття охоплює чотири групи прав: а) права виконавців; б) права виробників фонограм; в) права виробників відеограм; г) права організацій мовлення.

Студенти повинні проаналізувати об'єкти суміжних прав.

До другого питання. Починаючи розкривати це питання, студенти повинні зазначити, що під правом промислової власності, прийнято розглядати сукупність правових норм, що регулюють майнові та особисті немайнові відносини, що виникають у зв'язку з визнанням авторства на винаходи, корисні моделі та промислові зразки, та з охороною прав на зазначені об'єкти, установленням використання цих об'єктів, матеріальним та моральним стимулюванням, а також захистом прав авторів і патентовласників. Обов'язково зупинитись на принципах, джерелах права промислової власності.

Особливу увагу приділити об'єктам та суб'єктам права промислової власності.

Студенти повинні дослідити етапи оформлення права на об'єкти промислової власності. Розкриваючи дане питання варто зупинитись на правах та обов'язках, що впливають з патенту і обмеженні прав патентовласника.

Проаналізувати підстави недійсності патенту та випадки припинення дії патенту.

До третього питання. Розкриваючи дане питання потрібно посати з поняття та системи засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Також потрібно зазначити, що до правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів і послуг за законодавством України належать такі об'єкти права інтелектуальної власності: комерційне (фірмове) найменування; торговельна марка (знак для товарів і послуг); географічне зазначення. Спільною рисою, що поєднує вказані об'єкти і водночас відрізняє їх від інших об'єктів права інтелектуальної власності, є їхнє призначення. Вони індивідуалізують учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Комерційне (фірмове) найменування індивідуалізує самого суб'єкта, а торговельні марки та географічні зазначення є засобами індивідуалізації товарів, послуг.

Студенти повинні проаналізувати правову охорону комерційного (фірмового) найменування, торговельної марки та на географічного зазначення.

До четвертого питання. Потрібно проаналізувати поняття та систему нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Також студенти повинні дати характеристику нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності, до них відносяться: - наукове відкриття; - компоновання інтегральної мікросхеми; - раціоналізаторська пропозиція; - сорт рослин, порода тварин; - комерційна таємниця.

Окрім цього студенти повинні охарактеризувати правову охорону наукового відкриття, компоновання інтегральних мікросхем, раціоналізаторських пропозицій, селекційних досягнень (сорту рослин, породи тварин), комерційної таємниці.